

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/54016 GK 42

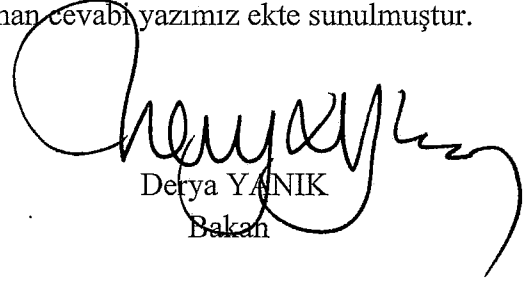
Sayı : 30671023-610-**478**
Konu : Soru Önergesi (7/54016)

28.12.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09.11.2021 tarihli ve 908204 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Konya Milletvekili Sayın Abdulkadir KARADUMAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/54016 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

Konya Milletvekili Sayın **Abdulkadir KARADUMAN**'a Ait 7/54016 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızda kullanılan araçların alım ve kiralama işlemleri, Cumhurbaşkanlığının 2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri kapsamında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa uygun olarak ilgili yıl Bütçe Kanununun ekli T cetvelinde belirtilen sayılarda yapılmakta olup Sayıştay tarafından denetlenmektedir.

Bakanlığımızın ihtiyaç duyduğu hizmet binası kiralamaları Cumhurbaşkanlığından alınan izin doğrultusunda 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin (c) bendine uygun olarak yapılmaktadır.

Bakanlığımız, dinamik yapısı ve yenilikçi yaklaşımıyla dezavantajlı kesimler öncelikli olmak üzere tüm toplumu hedefleyerek 83 milyon vatandaşımıza hitap eden sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetleri yürütmektedir.

Bu kapsamda aşağıda belirtilen dünya için iyi örnek uygulaması olarak kabul edilen birçok çalışmalarımız ve projelerimiz bulunmaktadır.

Bakanlığımız Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce sosyal yardımlara ilişkin bütün iş ve işlemler (başvuru, değerlendirme, ödeme, raporlama vb.) Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi üzerinden yapılmaktadır. Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi, yoksul ve muhtaç kişilerin sosyal yardım başvurularının alınması, hane dosyalarının oluşturulması, kişisel verilerinin ve sosyo-ekonomik bilgileri ile servet unsurlarının merkezi veri tabanlarından sorgulanması, hanenin sosyo-ekonomik durumuna ait mahallinde yapılan sosyal incelemeye ilişkin raporların tutulması, muhtaçlık kararının verilmesi, yardım ödemelerine ilişkin banka talimatlarının verilmesi ve gerçekleştirilen tüm yardımlara yönelik otomatik muhasebeleştirme eylemlerinin tamamının elektronik ortamda yürütüldüğü, vatandaşların yapmış oldukları sosyal yardım başvuru sonuçlarını e-Devlet kapısı üzerinden görüntüleyebildiği hem kamuya hem de vatandaşlara hizmet veren bir bilgi (bilişim) sistemidir. Dolayısıyla yardım başvurusunda bulunan kişilerin sosyo-ekonomik bilgileri ile servet unsurları, Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi aracılığıyla merkezi veri tabanlarından sorgulanabilmektedir. Söz konusu sistem sosyal politika alanında lider ve dünya için örnek bir uygulama olarak çeşitli uluslararası metinlerde yer almış ve uluslararası organizasyonlara konu olmuştur.

Kapsayıcı sosyal hizmet sunumu noktasında iyi uygulama örneği teşkil eden Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP), sosyal yardım ve hizmetlere ihtiyacı olan aile ve bireylerin objektif kriterlere göre tespiti, bilgilendirilmesi, sosyal yardım ve hizmetlerden yararlandırılması, diğer kamu hizmetlerinden yararlanmalarının sağlanması ve bu suretle yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve refah seviyelerinin yükseltilmesini amaçlayarak bu sürecin tüm aşamalarında kendilerine rehberlik edilmesini öngören bir programdır. ASDEP ile arz odaklı hizmet sunumu anlayışıyla vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Dünya'da kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin çalışmalar genellikle mevzuat çalışmaları, eğitim ve farkındalık artırma çalışmaları, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu artırma, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesine yönelik çalışmalar çerçevesinde yürütülmektedir. Bu çerçevede bakıldığında; 6284 sayılı Kanun dayanak alınarak kurulmuş olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri; şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerini yedi yirmi dört esasına uygun olarak yürüten sosyal hizmet kuruluşlarıdır. ŞÖNİM'ler kadınların ikincil mağduriyetlerini önlemek amacıyla kuruluşmuş olup 81 ilde hizmet vermektedir. Diğer yandan ilçe düzeyinde sosyal hizmet müdahalesi ve takibini sağlamak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde hizmet sunmak amacıyla 374 Sosyal Hizmet Merkezinde, şiddetle mücadele irtibat noktası oluşturulmuştur. Bu kapsamda, kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal

mekanizmanın merkezden yerele kadar uzanan kapsayıcı bir yapıda olması örnek teşkil edebilecek bir uygulamadır.

Yine birçok ülkede şiddetle mücadele politikalarının eylem planı vb. politika araçları ile yürütülmekte olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadele yol haritasını belirleyen ve temel politika önceliklerini ortaya koyan ulusal eylem planları 2007 yılından beri düzenli olarak hazırlanmakta ve kararlılıkla uygulanmaktadır. Halihazırda, 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet içeren ve 2021-2025 dönemini kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı yürürlükte. Ayrıca, ulusal eylem planlarının yerelde uygulanmasını sağlamak adına 81 ilde il eylem planları hazırlanarak uygulanmaktadır. Bu kapsamda, yerel eylem planı uygulamalarına da dünya genelinde rastlanmakla birlikte ülkemizde 81 ile ait konuya ilişkin yerel eylem planlarının olması konuya ilişkin sistemli bir çalışmanın yürütüldüğünü göstermesi bakımından örnek teşkil etmektedir.

Ayrıca, şiddete maruz kalan veya riski yüksek olan bazı durumlar için elektronik kelepçe uygulaması hayata geçirilmiştir. Pilot uygulamanın İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde ülke geneline yaygınlaştırılmasına yönelik teknik altyapı çalışmaları tamamlanmış olup 25 Ocak 2021 tarihinden itibaren teknik yöntemlerle takip işlemleri 81 ilde uygulanmaktadır.

İçişleri Bakanlığımız ile işbirliği içerisinde 2018 yılında Kadın Destek (KADES) mobil uygulaması hayata geçirilmiştir. KADES uygulaması, kadına şiddet olaylarının önüne geçebilmek ve kadınlara yardım edebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Şiddet gören ya da şiddete maruz kalma ihtimali olan kadınlar, akıllı telefonları üzerinden yapacakları ihbarlarda hızlı bir şekilde Kadın Acil Destek İhbar Sistemine ulaşabilmektedirler. Akıllı telefon kullanıcısı bir kadının, Google Play Store ve Apple Store uygulamasından indireceği “Kadın Destek Uygulamasını (KADES)”, T.C. Kimlik Numarasını girerek ve sonrasında EGM serverlarından gelen aktivasyon kodu ile aktif hale getirebileceği uygulama ile aile içi ve kadına yönelik şiddet mağduru kadınların acil durumlarda cihaz konum bilgisini açarak bir tuşla 155 Polis İmdat Acil Çağrı Merkezine ulaşmaları, yardım çağrısının yapıldığı olay yerine en yakın ekip veya devriyenin sevk edilerek olaya müdahalesi sağlanmaktadır. Akdeniz Parlamenterler Asamblesi, Paris’teki 15. Genel Kurulu Toplantısında, “Kovid-19 salgınında ulusal yardım hatları ve akıllı telefon uygulamalarıyla aile içi şiddetle mücadele” kapsamında KADES’i ödüle layık bulmuştur. KADES’in ödülü, 18 Kasım’da Roma’da, İtalyan Parlamentosu’nda düzenlenen törenle İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman SOYLU’ya takdim edilmiştir.

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu engellilerin engel grupları ve eğitim durumlarına göre devlet memurluğu ile kamu kurum ve kuruluşlarının işçi kadrolarına alınmalarında kullanılan merkezi sınavdır. Dünya da uygulanan ilk örnek olan ve ülke genelinde yapılan ilki 2012 yılında gerçekleştirilen engelli memur seçme sınavı, EKPSS ile o tarihte 20.829 olan engelli memur sayısı 2021 yılı Kasım ayında 62.337’ye yükselerek yaklaşık üç katı artış sağlanmıştır.

Engelliler Hakkında Kanun’da yapılan düzenlemeye istinaden 2013 yılında “Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği” yürürlüğe girmiş, illerde valilikler bünyesinde komisyonlar kurulmuş ve denetim faaliyetlerine başlanmıştır. 2017 yılında Erişilebilirlik ihtiyaçları olan çocuklar için gerekli ölçüler belirlenmiş ve diğer ülkelere de örnek teşkil eden bir standart çalışması olan “Çocuklar İçin Yapılı Çevrede Erişilebilirlik Rehberi” hazırlanmıştır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından ilan edilen “2020 Erişilebilirlik Yılı” kapsamında, erişilebilirliği her boyutu ile ele alan 9 kategoride “Erişilebilirlik Ödülleri” verilmiştir. Binaların erişilebilir hale getirilmesi için özdeğerlendirme yapma imkânı sağlayan Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü (ERDEM) ile Bakanlık web sayfası üzerinden isteyen herkesin kolayca bir binanın erişilebilir hale getirilmesi için yapılması gerekenleri rapor olarak temin edebilmesi sağlanmıştır.

Ülkemizde 60+ Tazelenme Üniversitesi projesi gönüllülük esası ile 2016 yılında Akdeniz Üniversitesinde başlatılmış olup 2021 yılında Bakanlığımıza devri yapılmıştır. Aktif ve sağlıklı yaşlanma vizyonumuz perspektifinde Dünyada üçüncü yaş üniversitesi olarak tanımlanan bu özgün eğitim modelinin

tanıtılması ve farkındalık oluşturulması, büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda diğer eğitim kurumları ve ilgili paydaşların bilgilendirilmesi ve bütün illerimize yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız tarafından hazırlanan Yaşlılar Yönelik Gündüz ve Evde Bakım Hizmetlerinin İyileştirilmesi Projesi (YAGEP), yaşlı bireyler için kaliteli evde bakım ve gündüz bakım hizmetlerine odaklanarak sosyal ve sağlık bakım sistemlerinin sürdürülebilirliğini ve verimliliğini artırmak, merkezi ve yerel kurumların kurumsal kapasitesini artırarak aktif yaşlanmayı desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. YAGEP, Ülkemize özgü ve bölgesel nitelikli entegre yaşlı bakım modeli geliştirilerek diğer ülkelere örnek olacaktır.

En Kırılgan Gruptaki Türk Vatandaşları İle Geçici Koruma ve Uluslararası Koruma Altındaki Kişilerin Sosyal Hizmetlere Erişimin Arttırılması Projesi ile Ülkemizde geçici koruma altındaki yabancıların yoğun olarak yaşadığı illerimizde yaşlılara yönelik açılacak gündüz hizmet merkezleri ile vatandaşlarımızla birlikte Ülkemizde geçici koruma altında bulunan yaşlı bireyler ve ailelerine de hizmet sunulacaktır.

12 Temmuz 2013 tarihinde 6495 sayılı Kanunla 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda yapılan değişiklikle, %40 ve üzerinde olan engelli bireylerin; demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı; 65 yaşın üstündeki vatandaşlara demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatları ile yukarıda sayılan şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak, demiryolları ve denizyollarının şehirlerarası hatlarından ise %50 indirimli olarak yararlanması sağlanmaktadır. Engelli ve yaşlı bireylerin sosyal hayata tam ve etkin katılımı sağlamak ve seyahat hakkının özgürce kullanılmasının desteklendiği geniş kapsamlı örnek bir uygulamadır.

Ülkemiz tarafından 1990 yılında imzalanan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin ilke ve hükümlerinin yetişkin ve çocuk olmak üzere toplumun tüm kesiminde öğrenilerek hayata geçirilmesi ve çocukları ilgilendiren her konuda çocuk katılımını etkin kılabilmek amacıyla 2000 yılında 81 ilimizde Çocuk Hakları Komiteleri kurulmuştur. 2000 yılından sonra düzenli olarak Çocuk Hakları İl Komiteleri adı altında faaliyetler planlanmaya başlamıştır. Çocuk Hakları İl Komiteleri 81 ilimizde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerle çocukların; aile, toplum ve kamusal yaşama katılımları için fırsatlar yaratarak, çocuk haklarına ilişkin bilinç ve duyarlılığı geliştirmeye ve çocukların her kademede karar alma süreçlerine katılmasına yönelik olanaklar sağlamaktadır.

Çocukları ilgilendiren her konuda çocuk katılımını etkin kılabilmek ve BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme de yer alan "çocukların katılım hakkını" hayata geçirebilmek amacıyla her yıl 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde Ulusal Çocuk Forumu adı altında bir program gerçekleştirilmektedir. Program 81 İl Çocuk Hakları Komitelerinden gelen çocuk temsilci ile yetişkin temsilcisinin katılımı ile Ankara'da gerçekleştirilmektedir. Her forum için ayrı bir tema belirlenmektedir. Bu tema her yıl yapılan forumun o yılki konu başlığını içerir ve bu başlıkla çocuklar bir araya gelir. Forum 3 gün sürmektedir. Forum sonunda çalışılan konular raporlanır ve sonuç bildirgesi haline getirilmektedir. Forumda çocuk haklarına ilişkin oluşturulan çocuk görüşleri öncelikle Çocuk Hakları Türkiye koordinatörleri tarafından Sayın Bakanımıza sunulmaktadır. Ardından Sayın Bakanımızın katılımı ile TBMM'de düzenlenen bir törenle TBMM Başkanı ve milletvekillerine sunulmaktadır.

Bakanlığımızca, suça sürüklenmesi, suç mağduru olması veya sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya kalması sebebiyle psikososyal desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilen çocuklara özgü Çocuk Destek Merkezleri oluşturularak ihtisaslaştırılmıştır. İhtisas kuruluşlar; çocukların temel gereksinimlerini karşılamak, fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, uygun ise aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.